

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (negyedik tanács)

2012. október 25.*

„Személyek szabad mozgása — EK 39. cikk — Egy tagállam valamely más tagállamban állást kereső állampolgára — Egyenlő bánásmód — Első állásukat kereső fiatalok részére járó áthidaló járadék — A fogadó államban legalább hat éven keresztül folytatott tanulmányokra vonatkozó feltételhez kötött nyújtás”

A C-367/11. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Cour de cassation (Belgium) a Bírósághoz 2011. július 11-én érkezett, 2011. június 27-i határozatával terjesztett elő az előtte

Déborah Prete

és

az **Office national de l'emploi**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (negyedik tanács),

tagjai: L. Bay Larsen, a negyedik tanács elnökeként eljárva, J.-C. Bonichot, C. Toader, A. Prechal (előadó) és E. Jarašiūnas bírák,

főtanácsnok: P. Cruz Villalón,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- D. Prete képviseletében J. Oosterbosch avocate,
- a belga kormány képviseletében L. Van den Broeck és M. Jacobs, meghatalmazotti minőségben, segítőjük: P. A. Foriers avocate,
- a cseh kormány képviseletében M. Smolek és D. Hadroušek, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviseletében V. Kreuzschitz és G. Rozet, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: francia.

a főtanácsnok indítványának a 2012. július 19-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,
meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az EK 12. cikk, az EK 17. cikk; az EK 18. cikk és az EK 39. cikk értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet a D. Prete és az Office national de l'emploi (nemzeti munkaügyi hivatal, a továbbiakban: ONEM) közötti jogvitában terjesztették elő, amelynek tárgya ez utóbbinak a belga jogban előírt áthidaló járadékot az érintettől megtagadó határozata.

A belga szabályozás

- 3 A belga szabályozás azon fiatalok számára, akik tanulmányaikat befejezték és első állásukat keresik, az oktatásból a munkaerőpiacra való lépés megkönnyítése érdekében „áthidaló járadék” elnevezésű ellátás nyújtását írja elő.
- 4 A 2003. február 11-i királyi rendelettel (a *Moniteur belge* 2003. február 19-i száma, 8026. o.) módosított, a munkanélküliségről szóló 1991. november 25-i királyi rendelet (a *Moniteur belge* 1991. december 31-i száma, 29888. o.; a továbbiakban: királyi rendelet) 36. cikke (1) bekezdésének első albekezdése kimondja:

„Az áthidaló járadékra az a fiatal munkavállaló jogosult, akinek az esetében az alábbi feltételek teljesülnek:

[...]

2. a) valamely nemzeti közösség által szervezett, támogatott vagy elismert oktatási intézményben teljes idejű gimnáziumi képzést végzett, illetve teljes idejű műszaki, művészeti vagy szakközépiskolai képzés keretében teljesítette a harmadik évet;
- b) az a) alpont szerinti tanulmányoknak megfelelő, valamely nemzeti közösség illetékes szerve által kiállított diplomát vagy bizonyítványt szerzett;

[...]

- h) az Európai Gazdasági Térség más államában folytatott tanulmányokat, illetve vett részt képzésben, ha emellett az alábbi feltételek is egyidejűleg teljesülnek:
  - az érintett fiatal okiratokkal tanúsítja, hogy a tanulmányok, illetve a képzés a fenti pontokban felsoroltakkal azonos szintű, és azokkal egyenértékű;
  - a járadék igénylésének időpontjában az érintett fiatal Belgiumban lakóhellyel rendelkező, az [EK 39. cikk] szerinti migráns munkavállalók eltartott gyermeke;

[...]

- j) valamely nemzeti közösség által kibocsátott, a b) alpont szerinti bizonyítvánnyal egyenértékű végzettséget vagy a felsőoktatásban való részvételre jogosító végzettséget szerzett; ez az alpont csak akkor alkalmazandó, ha korábban legalább hat éven keresztül valamely nemzeti közösség által szervezett, támogatott vagy elismert oktatási intézményben tanulmányokat folytatott;

[...]"

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 5 D. Prete francia állampolgár, aki középfokú tanulmányait Franciaországban végezte, és ebben az országban szerzett 2000. júliusában szakmai érettségi bizonyítványt titkári szakon. 2001 júniusában férjhez ment egy belga állampolgárhoz, akivel Tournai-ban (Belgium) telepedett le.
- 6 D. Prete 2002. február 1-jén álláskeresőként vetette magát nyilvántartásba az ONEM-nél. 2003. június 1-jén áthidaló járadék iránti kérelemmel fordult ugyanehhez a hivatalhoz.
- 7 Az ONEM 2003. szeptember 11-i határozatával azzal az indokkal utasította el ezt a kérelmet, hogy D. Prete középfokú tanulmányait lezáró oklevele megszerzését megelőzően – a királyi rendelet 36. cikke (1) bekezdése első albekezdése 2. pontjának j) alpontjában előírtakkal ellentétben – nem folytatott legalább hat éven keresztül tanulmányokat valamely, Belgium területén működő oktatási intézményben.
- 8 A tribunal du travail de Tournai (elsőfokú munkaügyi bíróság, Tournai) helyt adott a D. Prete által e határozattal szemben indított keresetnek, és 2008. december 19-i ítéletében elismerte az érintett személy áthidaló járadékra való jogosultságát.
- 9 Az ONEM fellebbezése alapján a cour du travail de Mons (munkaügyi fellebbviteli bíróság, Mons) 2010. február 25-i ítéletével megváltoztatta a szóban forgó ítéletet. Az említett bíróság megállapította, hogy D. Prete nem jogosult áthidaló járadékra, kifejtve e tekintetben különösen azt, hogy az érintett személynek ilyen joga sem az EK 39. cikkből, sem az EK 18. cikkből nem származik.
- 10 D. Prete a fenti ítélettel szemben a Cour de cassationhoz benyújtott fellebbezésének indokaként előadja, hogy az megsérti az EK 12. cikk, az EK 17. cikk, továbbá az EK 18. cikk, valamint, szükség esetén, az EK 39. cikk által az európai uniós polgárok számára biztosított jogokat.
- 11 A Cour de cassation rámutat, hogy az előtte megtámadott ítélet értelmében a királyi rendelet 36. cikke (1) bekezdése első albekezdése 2. pontjának j) alpontja szerinti feltétel királyi rendeletbe való beillesztésének eredeti célja az áthidaló járadék kérelmezője és a szóban forgó, földrajzi munkaerőpiac közötti valós kapcsolat biztosítása. A Cour de cassation kiemeli továbbá, hogy egy ilyen célkitűzés jogszerűségét a Bíróság korábban már elismerte, különösen a C-224/98. sz. D’Hoop-ügyben 2002. július 11-én hozott ítéletében (EBHT 2002., I-6191. o.).
- 12 D. Prete fellebbezésében ugyanakkor úgy érvel, hogy az említett feltétel – mivel túlzottan általános és kizárólagos jellegű – meghaladja a kitűzött cél eléréséhez szükséges mértéket, ennél fogva az ügy körülményeire tekintettel a cour du travail de Mons-nak figyelmen kívül kellett volna hagynia ezt a feltételt. Az említett bíróság, amelynek meg kellett vizsgálnia, hogy D. Prete munkaügyi hivatalnál álláskeresőként történő nyilvántartásba vétele, továbbá egy belga állampolgárral való házasságkötését követő belgiumi letelepedése alkalmas volt-e arra, hogy bizonyítsa a felperes és a belga munkaerőpiac közötti, megkívánt köteleket, helytelenül állapította meg ennek hiányát és tagadta meg az áthidaló járadék nyújtását D. Prete részére. D. Prete említett ellátásokból való kizárása nem áll összefüggésben a kizárólag ilyen ellátások igénybevétele céljából történő költözések elkerülésére irányuló állandó

törekvéssel, és ugyanúgy sérti az érintett jogát a családi élet tiszteletben tartására, mint ahogy ellentétes azzal a közösségi jogi elvvel, amely alapján valamennyi tagállam köteles biztosítani, hogy a közösségi munkavállaló családjának az integrálódása a lehető legkedvezőbb feltételekkel történjen.

13 Ilyen körülmények között a Cour de cassation úgy döntött, hogy felfüggeszti az eljárást, és az alábbi kérdéseket terjeszti a Bíróság elé előzetes döntéshozatalra:

- „1) Ellentétes-e az [EK 12. cikkel], az [EK 17. cikkel], az [EK 18. cikkel] és – amennyiben szükséges – az [EK 39. cikkel] a nemzeti jog olyan rendelkezése, mint a [királyi rendelet] 36. cikke (1) bekezdése első albekezdése 2. pontjának j) alpontja, amely attól a kizárólagos és kógens feltételtől teszi függővé az [...] Unió valamely tagállamának állampolgárságával rendelkező, az [EK] 39. cikk[...] értelmében vett munkavállalónak nem minősülő, középfokú tanulmányait az [...] Unióban, de nem a Belga [Királyság] valamely közössége által szervezett, támogatott vagy elismert oktatási intézményben folytató, valamint az e közösségek egyike hatáskörrel rendelkező vizsgabizottsága által az említett belga oktatási intézményekben folytatott tanulmányokról kiállított bizonyítvánnyal egyenértékű, az említett közösségek egyike által adott végzettséget, vagy a felsőoktatásban való részvételre jogosító végzettséget szerző fiatal áthidaló járadékra való jogosultságát, hogy a fiatal korábban legalább hat éven keresztül a Belga [Királyság] közösségeinek egyike által szervezett, támogatott vagy elismert oktatási intézményben tanulmányokat folytatott?
- 2) Igenlő válasz esetén, tekintettel az [EK 12.cikkre], az [EK 17. cikkre], az [EK 18. cikkre], és – adott esetben – az [EK 39. cikkre], figyelembe kell-e venni a fiatal és a belga munkaerőpiac közötti kötelék értékelése során azokat a körülményeket, hogy az első kérdésben meghatározott fiatal, aki nem folytatott hat éven keresztül belga oktatási intézményben tanulmányokat, belga állampolgárságú házastársával Belgiumban lakik, és a belga munkaügyi hivatalnál álláskeresőként nyilvántartásba vették? A Belgiumban lakás, a házasság és az álláskeresőként való nyilvántartásba vétel időtartamát milyen mértékben kell figyelembe venni?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

14 A kérdést előterjesztő bíróság együttesen vizsgálendő első két kérdésével lényegében arra vár választ, hogy úgy kell-e értelmezni az EK 12. cikket, az EK 17. cikket, az EK 18. cikket és – adott esetben – az EK 39. cikket, hogy azokkal ellentétes az olyan rendelkezés, mint amely az alapeljáráásban szerepel, és amely az első állásukat kereső fiatalok áthidaló járadékra való jogosultságát a fogadó tagállam valamely oktatási intézményében legalább hat éven keresztül folytatott tanulmányoktól teszi függővé, tekintettel e feltétel túlzottan kizáró jellegére, különösen amennyiben ez teljes mértékben megakadályozza az áthidaló járadék nyújtását egy másik tagállam állampolgárságával rendelkező fiatal nő részére, aki ugyan nem folytatott tanulmányokat ilyen intézményben, azonban a fogadó tagállam állampolgárával kötött házasságot és vele együtt lakik az említett államban, amelynek munkaügyi hivatalánál álláskeresőként vették nyilvántartásba. E tekintetben az említett bíróság különösen arra keres választ, hogy az említett helyzetet így módon jellemző körülményeket ténylegesen figyelembe kell-e venni annak ellenőrzésekor, hogy fennáll-e valós kapcsolat az érdekelt és a fogadó tagállam munkaerőpiaca között.

Előzetes észrevételek

- 15 Előjáróban hangsúlyozni kell, hogy az alapjogvita a 2003. szeptember 11-én hozott határozatra vonatkozik, amellyel elutasították D. Prete kérelmét az áthidaló járadék 2003. június 1-jétől kezdődő folyósítására.
- 16 Ebből következően a jelen esetben a Szerződések hivatkozási alapul szolgáló rendelkezései a Nizzai Szerződéssel módosított EK-Szerződés rendelkezései.

- 17 Szintén hangsúlyozni kell, hogy a kérdést előterjesztő bíróság kérdése az EK 12. cikkre, az EK 17. cikkre, az EK 18. cikkre és – amennyiben szükséges – az EK 39. cikkre vonatkozik.
- 18 E tekintetben először is emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében az EK 12. cikk, amely az állampolgárság alapján történő bármely hátrányos megkülönböztetés tilalmának általános elvét fogalmazza meg, csak az uniós jog által szabályozott azon esetekben alkalmazható önállóan, amelyekre a Szerződés nem tartalmaz a hátrányos megkülönböztetést tiltó különös szabályt. (lásd különösen 305/87. sz., Bizottság kontra Görögország ügyben 1989. május 30-án hozott ítélet [EBHT 1989., 1461. o.] 13. pontját; a C-336/96. sz. Gilly-ügyben 1998. május 12-én hozott ítélet [EBHT 1998., I-2793. o.], 37. pontját; a C-100/01. sz. Oteiza Olazabal-ügyben 2002. november 26-án hozott ítélet [EBHT 2002., I-10981. o.] 25. pontját, valamint a C-240/10. sz., Schulz-Delzers és Schulz ügyben 2011. szeptember 15-én hozott ítélet [EBHT 2011., I-8531. o.] 29. pontját).
- 19 Márpedig a munkavállalók szabad mozgásával összefüggésben az EK 39. cikk, valamint a másodlagos jogi aktusok – különösen a munkavállalók Közösségen belüli szabad mozgásáról szóló, 1968. október 15-i 1612/68/EGK tanácsi rendelet (HL L 257., 2. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 1. kötet, 15. o.) – rögzítik a hátrányos megkülönböztetés tilalmának elvét (lásd különösen a fent hivatkozott Bizottság kontra Görögország ügyben hozott ítélet 12. pontját; a fent hivatkozott Gilly-ügyben hozott ítélet 38. pontját; a C-138/02. sz. Collins-ügyben 2004. március 23-án hozott ítélet [EBHT 2004., I-2703. o.] 55. pontját, valamint a fent hivatkozott Schulz-Delzers és Schulz ügyben hozott ítélet 29. pontját, és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).
- 20 Az EK 18. cikket illetően, amely általános jelleggel rögzíti a tagállamok területén való szabad mozgás és tartózkodás valamennyi uniós polgárt megillető jogát, szintén állandó ítélkezési gyakorlat, hogy az EK 39. cikk a munkavállalók szabad mozgása tekintetében az EK 18. cikk különös kifejeződésének minősül (lásd különösen a fent hivatkozott Oteiza Olazabal-ügyben hozott ítélet 26. pontját; a C-287/05. sz. Hendrix-ügyben 2007. szeptember 11-én hozott ítélet [EBHT 2007., I-6909. o.] 61. pontját, valamint a fent hivatkozott Schulz-Delzers és Schulz ügyben hozott ítélet 30. pontját).

Az EK 39. cikk alkalmazhatóságáról

- 21 Az EK 39. cikk (2) bekezdése kimondja, hogy a munkavállalók szabad mozgása magában foglalja az állampolgárság alapján történő minden megkülönböztetés megszüntetését a tagállamok munkavállalói között a foglalkoztatás, a javadalmazás, valamint az egyéb munka- és foglalkoztatási feltételek tekintetében.
- 22 Az EK 39. cikk (3) bekezdése a tagállamok állampolgárai számára biztosítja különösen azt a jogot, hogy más tagállamok területén szabadon mozogjanak és munkakeresés céljából ott tartózkodjanak. Következésképpen tehát egy más tagállamban állást kereső, valamely tagállam állampolgárai az EK 39. cikk hatálya alá tartoznak, és így az e rendelkezés (2) bekezdésében előírt egyenlő bánásmóddhoz való jogot kell rájuk alkalmazni (lásd különösen a fent hivatkozott Collins-ügyben hozott ítélet 56. és 57. pontját).
- 23 E tekintetben a Bíróság ítélkezési gyakorlatából az következik, hogy az álláskeresők egyenlő bánásmóddhoz való joga terjedelmének meghatározása érdekében ezt az elvet az uniós jog más rendelkezéseinek, különösen az EK 12. cikknek a fényében kell értelmezni (a fent hivatkozott Collins-ügyben hozott ítélet 60. pontja).
- 24 A fogadó tagállam területén jogszerűen tartózkodó uniós polgár ugyanis hivatkozhat az EK 12. cikkre minden olyan helyzetben, amely az uniós jog tárgyi hatálya alá tartozik. Az uniós polgári jogállás rendeltetése, hogy ez legyen a tagállamok állampolgárainak alapvető jogállása, lehetővé téve az azonos helyzetben lévő tagállami állampolgárok számára, hogy állampolgárságuktól függetlenül, és az e

tekintetben kifejezetten előírt kivételek sérelme nélkül ugyanabban a jogi bánásmódban részesüljenek (lásd különösen a fent hivatkozott Collins-ügyben hozott ítélet 61. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

- 25 A Bíróság e tekintetben rámutatott, hogy figyelembe véve az uniós polgárság bevezetését és az uniós polgárok által élvezett egyenlő bánásmódhoz való jog ítélkezési gyakorlatbeli értelmezését, már nem lehet az EK 39. cikk (2) bekezdésének – amely az EK 12. cikkben biztosított egyenlő bánásmód alapelveinek kifejeződése – hatálya alól kizárni egy olyan pénzbeni ellátást, amelynek célja valamely tagállam munkaerőpiacán az állásokhoz való hozzáférés megkönnyítése (lásd a fent hivatkozott Collins-ügyben hozott ítélet 63. pontját és a C-258/04. sz. Ioannidis-ügyben 2005. szeptember 15-én hozott ítélet [EBHT 2005, I-8275. o.] 22. pontját).
- 26 Márpedig nem vitatott, hogy az alapügyben szóban forgó nemzeti szabályozás szerinti áthidaló járadék szociális ellátás, melynek a célja segíteni a fiatalok átjutását az oktatásból a munkaerőpiacra (lásd különösen a fent hivatkozott D’Hoop-ügyben hozott ítélet 38. pontját és a fent hivatkozott Ioannidis-ügyben hozott ítélet 23. pontját).
- 27 Az sem vitatott, hogy a hivatkozott járadék iránti kérelem benyújtásának időpontjában, D. Prete valamely tagállamban állampolgársággal rendelkezőnek minősült, aki tanulmányainak befejezését követően más tagállamban keresett állást.
- 28 A fenti feltételekre tekintettel az érdekelt alappal hivatkozhat az EK 39. cikkre arra vonatkozóan, hogy nem lehet vele szemben az állampolgárság alapján történő hátrányos megkülönböztetést alkalmazni az áthidaló járadék megadásának vonatkozásában (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Ioannidis-ügyben hozott ítélet 25. pontját).

Az eltérő bánásmód fennállásáról

- 29 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az EK 39. cikk (2) bekezdésében szereplő egyenlő bánásmód követelménye nemcsak az állampolgárság alapján történő nyilvánvaló hátrányos megkülönböztetést tiltja, hanem minden olyan rejtett módon való hátrányos megkülönböztetést is tilt, amely egyéb megkülönböztető kritériumok alkalmazása által ténylegesen ugyanarra az eredményre vezet (lásd különösen a fent hivatkozott Ioannidis-ügyben hozott ítélet 26. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).
- 30 Az alapügyben szóban forgó szabályozás eltérő bánásmódot vezet be aszerint, hogy az első állásukat kereső fiatalok igazolni tudják-e, hogy középfokú tanulmányaikat legalább hat éven keresztül belga oktatási intézményben folytatták.
- 31 Márpedig azt a feltételt, amely megköveteli a fogadó tagállam valamely oktatási intézményében folytatott korábbi tanulmányokat, jellegénél fogva az adott tagállam állampolgárai általában könnyebben teljesíthetik, és az így főként a más tagállam állampolgárai számára jelenthet hátrányt (lásd, analógia útján a fent hivatkozott Ioannidis-ügyben hozott ítélet 28. pontját).

Az eltérő bánásmód igazolásáról

- 32 Amint az a Bíróság ítélkezési gyakorlatából következik, a fent ismertetetthez hasonló eltérő bánásmód csak akkor igazolható, ha objektív, az érintett személyek állampolgárságától független és a nemzeti jogban meghatározott jogszerű célokkal arányos megfontolásokon alapul (lásd különösen a fent hivatkozott D’Hoop-ügyben hozott ítélet 36. pontját, a fent hivatkozott Collins-ügyben hozott ítélet 66. pontját, valamint a fent hivatkozott Ioannidis-ügyben hozott ítélet 29. pontját).

- 33 E tekintetben, az alapügyben szereplőhöz hasonló járadék esetén, amelynek célja segíteni a fiatalok átjutását az oktatásból a munkaerőpiacra, a Bíróság már kimondta, hogy jogos a nemzeti jogalkotó részéről az a törekvés, hogy megbizonyosodjon a járadék kérelmezője és a szóban forgó földrajzi munkaerőpiac közötti valós kapcsolat fennállásáról (lásd különösen a fent hivatkozott D’Hoop-ügyben hozott ítélet 38. pontját; a fent hivatkozott Collins-ügyben hozott ítélet 67. és 69. pontját, valamint a fent hivatkozott Ioannidis-ügyben hozott ítélet 30. pontját).
- 34 Az arányosság követelményével kapcsolatban emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság már kimondta, hogy a középfokú tanulmányok befejezését tanúsító oklevél megszerzésének helyére vonatkozó egyedüli feltétel – amelyet a királyi rendelet 36. cikke (1) bekezdése első albekezdése 2. pontjának a) alpontja előír – túlzottan általános és kizárólagos jellegű, amennyiben indokolatlanul részesít előnyben egy olyan tényezőt – kizárva minden más jellemző tényezőt –, amely az áthidaló járadék kérelmezője és a földrajzi munkaerőpiac közötti valós és tényleges kötődés szempontjából nem szükségszerűen jellemző. A Bíróság ebből arra a következtetésre jutott, hogy e feltétel így túlmegy a követett cél eléréséhez szükséges mértéken (a fent hivatkozott D’Hoop-ügyben hozott ítélet 39. pontja és a fent hivatkozott Ioannidis-ügyben hozott ítélet 31. pontja).
- 35 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kiderül, hogy a királyi rendelet 36. cikke (1) bekezdése első albekezdése 2. pontjának j) alpontjába éppen e helyzet orvoslására vezették be azt a vitatott, a bizonyítvány megszerzési helyére vonatkozó feltételhez képest alternatívát jelentő feltételt, amely korábban legalább hat éven keresztül valamely belga nemzeti közösség által szervezett, támogatott vagy elismert oktatási intézményben folytatott tanulmányokat ír elő.
- 36 A belga kormány a Bíróság elé terjesztett észrevételeiben megerősíti, hogy a vitatott feltétel célja a szóban forgó járadékot kérelmező és a belga munkaerőpiac közötti valós kapcsolat fennállásáról való megbizonyosodás, és állítása szerint egy ilyen feltétel megfelel az arányosság elvéből eredő követelményeknek, e tekintetben a belga kormány hangsúlyozza különösen azt, hogy az e feltétellel előírt tanulmányi évek száma nem haladja meg az említett célkitűzés eléréséhez szükséges mértéket.
- 37 A jelen esetben azonban nem szükséges, hogy a Bíróság állást foglaljon abban a kérdésben, hogy a szóban forgó feltétel a tanulmányi idő ilyen módon előírt tartama miatt sérti-e adott esetben az arányosság elvét.
- 38 Ahogy ugyanis az alapügy körülményeiből kiderül, D. Prete nem rendelkezik egyetlen évig sem folytatott tanulmányokat Belgiumban, így az áthidaló járadékot akkor sem kapta volna meg, ha a vitatott feltétel azt írta volna elő, hogy az érdekeltnak valamely belga oktatási intézményben hat évnél rövidebb ideig folytatott tanulmányokat kell tudnia igazolnia, függetlenül egyébként e rövidebb idő tartamától.
- 39 Elegendő tehát, ha a Bíróság azt vizsgálja meg, hogy az alapügyben szóban forgó nemzeti szabályozás EK 39. cikkel való összeegyeztethetlenségének esetleges megállapítása abból a körülményből fakadhat-e, hogy azon feltétel előírásával, amely megköveteli a valamely belga intézményben folytatott tanulmányokat, a hivatkozott szabályozás arra a következményre vezet, hogy nem vehetők figyelembe azon körülmények, amelyek – még ha nem is kötődnek a tanulmányok elvégzésének helyéhez – szintén jellemzőek az érdekelt személy és a szóban forgó, földrajzi munkaerőpiac közötti valós kötődés fennállása szempontjából.
- 40 Mivel e tekintetben az alapügyben sajátos körülményekről van szó, emlékeztetni kell arra, hogy az alapügy egy olyan tagállami állampolgárt érint, aki a fogadó tagállam állampolgárával kötött házasságát követően hozzávetőlegesen két éve e tagállamban rendelkezik lakóhellyel, és ugyanezen tagállam munkaügyi hivatala tizenhat hónapja nyilvántartásba vette álláskeresőként, és aki egyúttal – ahogy az a Bíróság elé terjesztett iratanyagból kiderül – bizonyosságát adta annak, hogy valóban aktívan keres e tagállamban munkát.

- 41 A belga kormány a fentiekre tekintettel úgy érvel, hogy a fogadó tagállam állampolgárával kötött házasság és az azt követő átköltözés ebbe az államba olyan magánéleti esemény, amely nincs kapcsolatban ezen állam munkaerőpiacával. Az álláskeresőként történő nyilvántartásba vétel egy egyszerű, könnyen teljesíthető adminisztratív formalitás. Ezen körülmények következképpen nem eredményezik azt, hogy csak a fogadó tagállam munkaerőpiacára próbálhat meg belépni az érdekelt, különösen amennyiben egy olyan személyről van szó, aki – mint D. Prete – azon tagállammal határos régióban él, amely tagállamban tanulmányait folytatta, és amelynek a munkaerőpiacára való belépésre – ennél fogva – nagyobb eséllyel rendelkezik.
- 42 Az EUMSZ 267: cikk által előírt hatáskörmegosztás értelmében főszabály szerint a nemzeti bíróság feladata, hogy az arányosság elvének betartására ügyeljen (lásd különösen a C-476/99. sz. Lommers-ügyben 2002. március 19-én hozott ítélet [EBHT 2002., I-2891. o.] 40. pontját). Szintén a nemzeti bíróságok feladata – e vonatkozásban – annak megállapítása, hogy az adott ügy konkrét körülményei igazolják-e az érintett munkaerőpiaccal fennálló valós kapcsolatot (lásd ebben az értelemben a C-22/08. és C-23/08. sz., Vatsouras és Koupatantze egyesített ügyekben 2009. június 4-én hozott ítélet [EBHT 2009., I-4585. o.] 41. pontját).
- 43 Mindenesetre a Bíróság ítélkezési gyakorlatából az is következik, hogy a Bíróság hatáskörrel rendelkezik arra, hogy tájékoztassa a nemzeti bíróságot minden olyan, az uniós jog értelmezésére vonatkozó szempontról, amely lehetővé teszi e bíróság számára a nemzeti intézkedés ezen joggal való összeegyeztethetőségének értékelését az előtte lévő ügy elbírálása során. A jelen esetben a kérdést előterjesztő bíróság ezenkívül több olyan konkrét kérdést vetett fel, amelyekre választ kell adni (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Lommers-ügyben hozott ítélet 40. pontját).
- 44 E vonatkozásban a tények végleges értékelésének fenntartásával – amely, amint az felidézésre került, a nemzeti bíróság feladata – meg kell állapítani, hogy a jelen ítélet 40. pontjában leírt körülmények, ahogy azt a főtanácsnok is kiemelte indítványja 48. és 49. pontjában, valóban olyan jellegűek, amelyek alapján ténylegesen bizonyítható a valós kapcsolat fennállása a fogadó tagállam munkaerőpiacával, még akkor is, ha az érdekelt nem folytatott tanulmányokat ezen állam valamely oktatási intézményében.
- 45 E tekintetben mindenekelőtt el kell vetni tehát a belga kormány által kifejtett azon érvet, amely szerint egy D. Prete-hez hasonló személy, különösen azáltal, hogy azon tagállam határának közelében rendelkezik lakóhellyel, amelyben tanulmányait végezte, nagyobb eséllyel léphet be ez utóbbi állam munkaerőpiacára, amelyhez kötődik. Egyrészt hangsúlyozni kell, hogy a hallgató tanulmányai folyamán megszerzett ismeretei általában nem jelölnek ki számára adott földrajzi munkaerőpiacot (lásd ebben az értelemben a C-209/03. sz. Bidar-ügyben 2005. március 15-én hozott ítélet [EBHT 2005., I-2119. o.] 58. pontját). Másrészt meg kell állapítani, hogy a belga kormány által az érdekelt és a francia munkaerőpiac közötti esetleges kapcsolat fennállásának igazolása céljából ily módon előadott körülmények semmi esetre sem akadályozzák meg a belga munkaerőpiachoz fűződő hasonló kapcsolat kialakulását az alapügyben szereplőhöz hasonló körülmények között.
- 46 Ez utóbbi tekintetben emlékeztetni kell továbbá arra, hogy a Bíróság ítélkezési gyakorlatából az következik, hogy a valamely tagállam munkaerőpiacával való valós kapcsolat fennállása többek között úgy is ellenőrizhető, ha annak megállapításával is ellenőrizhető, hogy a szóban forgó személy ésszerű hosszúságú időn keresztül ténylegesen állást keresett a szóban forgó tagállam területén (a fent hivatkozott Collins-ügyben hozott ítélet 70. pontja, valamint a fent hivatkozott Vatsouras és Koupatantze egyesített ügyekben hozott ítélet 39. pontja).
- 47 A Bíróság szintén elismerte, hogy a valamely tagállamban való tartózkodás ténye önmagában olyan jellegű, hogy adott esetben biztosítja a fogadó tagállam munkaerőpiacához fűződő valós kötelék fennállását, pontosítva egyéb iránt, hogy ha bizonyos hosszúságú tartózkodási időtartamot írnak elő a kötődés említett feltételének teljesítéséhez, ez az időtartam nem lehet hosszabb annál, mint amely a

nemzeti hatóságoknak ahhoz szükséges, hogy megbizonyosodjanak arról, hogy az érdekelt valóban munkát keres a fogadó tagállam munkaerőpiacán (a fent hivatkozott Collins-ügyben hozott ítélet 72. pontja).

- 48 Végső soron az a körülmény sem hagyható figyelmen kívül annak értékelésekor, hogy D. Prete rendelkezik-e a fogadó tagállam munkaerőpiacához fűződő valós kapcsolattal, hogy az alapeljárás kérelmezője – élve az EK 18. cikk által az uniós polgároknak biztosított mozgási szabadsággal – azért költözött az adott tagállamba, hogy ott ezen állam állampolgárával való házasságkötését követően közös otthont létesítsen.
- 49 Ebben a vonatkozásban emlékeztetni kell ugyanis először is arra, hogy amint azt a jelen ítélet 25. pontja már hangsúlyozta, a Bíróság az uniós polgárság bevezetésére és az uniós polgárok által élvezett egyenlő bánásmódhoz való jog ítélkezési gyakorlatbeli értelmezésére figyelemmel mondta ki azt, hogy már nem lehet az EK 39. cikk (2) bekezdésének hatálya alól kizárni egy olyan pénzügyi ellátást, amelynek célja valamely tagállam munkaerőpiacán az állásokhoz való hozzáférés megkönnyítése.
- 50 Másrészt az áthidaló járadék kérelmezőjének családi hátteréből következő tények hozzájárulhatnak a kérelmező és a fogadó tagállam közötti valós kapcsolat fennállásának bizonyításához (lásd ebben az értelemben a C-503/09. sz. Stewart-ügyben 2011. július 21-én hozott ítélet [EBHT 2011., I-6497. o.] 100. pontját). E tekintetben a – különösen személyes jellegű – szoros kapcsolat fennállása a fogadó tagállammal, amelyben az érdekelt az adott állam állampolgárával való házasságkötését követően letelepedett, és ahol azóta állandó jelleggel tartózkodik, hozzájárul az érdekelt és a lakóhelye szerinti új tagállam, valamint annak munkaerőpiaca közötti tartós kapcsolat létrejöttéhez (lásd ebben az értelemben a 236/87. sz. Bergemann-ügyben 1988. szeptember 22-én hozott ítélet [EBHT 1988., 5125. o.] 20–22. pontját).
- 51 A fentiekből az következik, hogy az alapügyet így jellemző körülmények konkrét példaként szolgálnak arra, hogy egy olyan feltétel, mint amelyet a királyi rendelet 36. cikke (1) bekezdése első albekezdése 2. pontjának j) alpontja előír, amennyiben megakadályozza az áthidaló járadék kérelmezője és a szóban forgó, földrajzi munkaerőpiac közötti valós kötélekre utaló egyéb lehetséges jellemző tényezők figyelembevételét, meghaladja az általa kitűzött cél eléréséhez szükséges mértéket.
- 52 A fenti megfontolások összességének fényében az előterjesztett kérdésekre azt a választ kell adni, hogy az EK 39. cikkel ellentétes az olyan nemzeti rendelkezés, mint amely az alapeljárásban szerepel, és amely az első állásukat kereső fiatalok áthidaló járadékra való jogosultságát a fogadó tagállam valamely oktatási intézményében legalább hat éven keresztül folytatott tanulmányoktól teszi függővé, amennyiben e feltétel megakadályozza a járadék kérelmezője és a szóban forgó, földrajzi munkaerőpiac közötti valós kapcsolat fennállását bizonyító egyéb jellemző tényezők figyelembevételét, és ezáltal meghaladja a hivatkozott rendelkezés által kitűzött és az ilyen kapcsolat fennállásának biztosítására irányuló cél eléréséhez szükséges mértéket.

A költségekről

- 53 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (negyedik tanács) a következőképpen határozott:

Az EK 39. cikkel ellentétes az olyan nemzeti rendelkezés, mint amely az alapeljárásban szerepel, és amely az első állásukat kereső fiatalok áthidaló járadékra való jogosultságát a fogadó tagállam valamely oktatási intézményében legalább hat éven keresztül folytatott tanulmányoktól teszi

függővé, amennyiben e feltétel megakadályozza a járadék kérelmezője és a szóban forgó, földrajzi munkaerőpiac közötti valós kapcsolat fennállását bizonyító egyéb jellemző tényezők figyelembevételét, és ezáltal meghaladja a hivatkozott rendelkezés által kitűzött és az ilyen kapcsolat fennállásának biztosítására irányuló cél eléréséhez szükséges mértéket.

Aláírások